

Rola rachunkowości w realizacji projektów unijnych

Waldemar Gos*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest analiza zakresu przedmiotowego rachunkowości z punktu widzenia realizacji projektów unijnych.

Metodologia badania – w opracowaniu wykorzystano metodę analizy źródeł i dokumentów, obserwacji oraz metodę dedukcji i indukcji.

Wynik – w opracowaniu wykazuje się, że rachunkowość jest niezbędnym systemem informacyjnym na potrzeby prawidłowej realizacji projektów unijnych.

Oryginalność/wartość – w artykule stawia się hipotezę, że każda jednostka powinna dostosować system rachunkowości do wymagań informacyjnych projektów unijnych.

Słowa kluczowe: rachunkowość, projekty unijne

Wprowadzenie

Rachunkowość była, jest i będzie źródłem informacji ekonomicznych dotyczących działalności gospodarczej (Karmańska, Gmytrasiewicz, 2004, s. 10). W literaturze trudno doszukać się jednej powszechnie akceptowanej definicji rachunkowości, gdyż podkreśla się w nich różne aspekty, na przykład ewidencyjny, informacyjny, pomiaru, językowy (Szychta, 1996, s. 20–22). W związku z tym wypada się zgodzić ze stwierdzeniem, że występowanie różnorodnych określeń istoty rachunkowości należy uznać za wyraz ewolucji i rozszerzania zakresu badań w ramach tej nauki (Szychta, 1996, s. 22). Bez względu na sposób jej definiowania ma ona służyć odwzorowaniu rzeczywistości gospodarczej i komunikowaniu tych odwzorowań otoczeniu (Śnieżek, 2008, s. 307). Jako nauka stosowana rachunkowość ma cel praktyczny, czyli pomiar przepływów i przyrostu wartości dokonywany po to, aby ułatwić podejmowanie decyzji i rozliczyć ze społecznej i ekonomicznej efektywności (Jaruga, 1991, s. 13). Jednym z wyzwań dla rachunkowości jest dostarczanie informacji na potrzeby realizacji projektów unijnych, co wynika z:

- a) kontroli wydatkowania środków pieniężnych zgodnie z celami projektu i zapisami zawartymi w umowie o dofinansowanie;
- b) ustalania przychodów przewidzianych w projekcie i przychodów incydentalnych w okresie realizacji projektu i zachowania jego trwałości;

* prof. dr hab. Waldemar Gos, Uniwersytet Szczeciński, Instytut Rachunkowości, 71-101 Szczecin, Mickiewicza 64, e-mail: wgoss@wneiz.pl

- c) udokumentowania przeprowadzonych transakcji zgodnie z przepisami prawa, na przykład prawa zamówień publicznych, ustawą o rachunkowości, przepisami podatkowymi;
- d) potrzeb sprawozdawczych związanych z realizacją projektu (wnioski o płatność i okresem trwałości projektu (na przykład sprawozdanie w zakresie generowania przez projekt dochodu).

Celem artykułu jest odpowiedź na następujące pytania:

1. Jakie informacje są potrzebne do realizacji projektów unijnych?
2. Jak są zadania rachunkowości w realizacji projektów unijnych, w szczególności w aspekcie jej funkcji informacyjnej i kontrolnej?

W opracowaniu wykorzystano metodę analizy i krytyki literatury, w tym regulacji prawnych. Stosowano również metodę badania dokumentów oraz metodę indywidualnych przypadków.

1. Projekty unijne i związane z nimi potrzeby informacyjne

Pod pojęciem projektu należy rozumieć przedsięwzięcie, na które składa się zespół czynności określonych przez datę rozpoczęcia, specyficzne cele i limity, ustalone odpowiedzialności realizatorów, budżet, harmonogram działań oraz termin zakończenia (Tarczydło, 2009, s. 92). Kryteria klasyfikacji projektów unijnych zawarto w tabeli 1, natomiast przykładowe metody zarządzania projektami ilustruje tabela 2.

Tabela 1

Klasyfikacja projektów

Kryterium klasyfikacji	Rodzaj projektu
Przedmiot projektu	Projekty inwestycyjne (infrastrukturalne) Projekty badawcze Projekty szkoleniowe i doradcze Projekty mieszane
Rodzaj projektu	Projekty systemowe Projekty indywidualne Projekty konkursowe
Rodzaj programu operacyjnego	Inteligentny Rozwój Polska Cyfrowa Infrastruktura i Środowisko Polska Wschodnia Wiedza, Edukacja, Rozwój Regionalne Programy Operacyjne
Występowanie pomocy publicznej	Projekty objęte regulami pomocy publicznej Projekty nieobjęte pomocą publiczną
Generowanie dochodu przez projekt	Projekty, dla których istnieje możliwość obiektywnego określenia dochodu Projekty, dla których nie można obiektywnie określić dochodu z wyprzedzeniem

Źródło: opracowanie na podstawie *Nowa Perspektywa...*; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013; Lewnadowska, Janas (2009), s. 29 i n.

Tabela 2

Analiza porównawcza metod zarządzania projektami

Elementy charakteryzujące projekt	Tradycyjne zarządzanie projektem	Zwinne zarządzanie projektem	Ekstremalne zarządzanie projektem
Struktura logiczna projektu			
Cele	precyzyjnie określone	precyzyjnie określone	nie są wyraźnie określone (ujęcie ogólne)
Działania	dokładnie określone etapy projektu wraz z ich szczegółowymi działaniami	brak możliwości precyzyjnego określenia działań, planowanie pojedynczych etapów w krótkich okresach	brak możliwości precyzyjnego określenia działań, częściowe planowanie etapów zgodnie z zasadą <i>just in time</i>
Rezultaty	przewidywalne, wyrażone liczbowo	mało przewidywalne, określone ogólnie	nieokreślone rezultaty
Zakres projektu			
Czas	określony, znany czas trwania	określony, znany czas trwania	nieokreślony
Zasoby	kompletna struktura podziału pracy, kompletny plan realizacji działań	struktura podziału pracy tymczasowa, plan realizacji działań tylko w początkowej fazie projektu, w kolejnych fazach planowanie <i>just in time</i>	struktura podziału pracy tymczasowa, planowanie <i>just in time</i>
Koszty	oszacowany dokładnie budżet całego projektu	oszacowany dokładnie budżet dla pierwszego etapu projektu, kolejne etapy – ogólna prognoza wydatków	brak możliwości precyzyjnego oszacowania budżetu
Zarządzanie ryzykiem			
Ryzyko	niski stopień wystąpienia ryzyka – możliwa identyfikacja ryzyka dla poszczególnych działań	możliwość wystąpienia ryzyka niezdefiniowanego, szczególnie w ramach niezaplanowanych wcześniej działań	bardzo wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka
Wdrażane zmiany	trudności z wprowadzaniem zmian	otwartość na zmiany, elastyczne, adaptacyjne podejście do zmian	częste zmiany
Kontrola i kierowanie	restrykcyjność zarządzania, wysoki poziom formalizmu, kontrola wszystkich procesów, celów, wskaźników	niski stopień sformalizowania, podejście systemowe, elastyczny dobór wymiarów rzeczowych zarządzania do sytuacji, kontrola stopnia osiągnięcia celów	niski stopień sformalizowania, elastyczny dobór wymiarów rzeczowych i czasowych zarządzania do sytuacji

Źródło: Baran, Kłos (2013), s. 13–14.

W zależności od rodzaju i sposobu zarządzania projektem zmieniają się potrzeby informacyjne związane z jego realizacją oraz kontrolą.

2. Przedmiot rachunkowości a realizacja projektów unijnych

W literaturze przedmiot rachunkowości określa się następująco: „zakres tematyczny rachunkowości obejmuje wszystkie zdarzenia gospodarcze zachodzące w jednostce oraz angażowane środki i konsekwencje zachodzących zmian. Przedmiotem zainteresowania rachunkowości są więc zasoby majątku rzeczowego i finansowego, a także przychody i koszty związane z prowadzoną działalnością” (Kiziukiewicz, 2009, s. 31). W innym opracowaniu stwierdza się, że „przedmiotem rachunkowości jest pomiar, rejestracja i prezentacja zdarzeń gospodarczych zachodzących w jednostce, które można przedstawić w wyrażeniu pieniężnym” (Sojak, 2002, s. 19). Przedmiotem praktyki rachunkowości są więc stany majątkowe, zdarzenia i procesy gospodarcze oraz wyniki podmiotów gospodarczych (Szychta, 2015, s. 21).

Warto również zwrócić uwagę na zakres przedmiotowy określony w ustawie o rachunkowości, zgodnie z którą obejmuje on:

- a) przyjęte zasady (politykę) rachunkowości;
- b) prowadzenie na podstawie dowodów księgowych ksiąg rachunkowych ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym;
- c) okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów;
- d) wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego;
- e) sporządzanie sprawozdań finansowych;
- f) gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą;
- g) poddanie badaniu i ogłaszanie sprawozdań finansowych².

Cykl życia projektu składa się natomiast z następujących etapów (Domiter, Marciszewska, 2013, s. 44):

- a) programowanie, czyli analiza sytuacji na poziomie krajowym i sektorowym, analiza wytycznych programu, z którego jednostka chce pozyskać środki pieniężne;
- b) identyfikacja – ocena poszczególnych opcji i wybór strategii;
- c) formułowanie – opracowanie szczegółowego planu realizacji;
- d) wdrożenie – realizacja projektu, systematyczna kontrola;
- e) ewaluacja i audyt – okresowa ocena efektywności, skuteczności, trwałości projektu, sprawdzenie poprawności i wydatkowania.

Porównując zakres przedmiotowy rachunkowości z cyklem życia projektu, można stwierdzić, że bez prawidłowo prowadzonej rachunkowości projektu jest niemożliwa jego realizacja i rozliczenie, gdyż rachunkowość:

- a) dostarcza informacji, szczególnie finansowych, na etapie planowania projektu (rachunkowość zarządcza), jego realizacji, sprawozdawczości i kontroli (rachunkowość finansowa);
- b) stanowi wiarygodne źródło zdarzeń związanych z projektem.

² Można oczywiście zastosować inne niż przyjęte w ustawie o rachunkowości kryteria klasyfikacji zakresu rachunkowości.

3. Dokumentacja operacji gospodarczych związanych z projektem unijnym

Bez względu na rodzaj projektu i źródło jego finansowania należy zapewnić prawidłową dokumentację operacji związanych z projektem. Warto podkreślić, że dokumentując operacje gospodarcze, należy przestrzegać nie tylko wymogów zawartych w art. 20–22 ustawy o rachunkowości, ale również szczegółowe wytyczne danego programu dotyczące zasad opisu dokumentu (np. informacje o nazwie projektu i rodzaju programu operacyjnego, numer umowy o dofinansowanie, montaż finansowy poniesionego wydatku) i inne regulacje prawne, w szczególności związane z prawem zamówień publicznych. Należy także zwrócić uwagę na archiwizowanie dokumentów związanych z projektem. Obowiązują tu oczywiście ogólne zasady przyjęte w ustawie o rachunkowości. Jednak okres archiwizowania zależy od rodzaju programu i często jest dłuższy, niż wynika to z ustawy o rachunkowości

Z doświadczeń autora wynika, że częstym błędem jest:

- a) brak podpisów pod informacją o weryfikacji pod względem merytorycznym oraz pod względem formalno-rachunkowym;
- b) nieprawidłowe opisy dokumentów, szczególnie wpisanie nieprawidłowej kwoty wydatków kwalifikowanych;
- c) brak odniesienia do Prawa zamówień publicznych.

Rolę dokumentacji księgowej można przedstawić, biorąc pod uwagę kwalifikowalność wydatków w projekcie. Wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki (Majchrzak, 2011, s. 200–201):

- a) został poniesiony w okresie kwalifikowalności wydatków;
- b) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego, prawa krajowego i postanowieniami programu operacyjnego;
- c) jest zgodny z kategoriami wydatków wynikających z postanowień umowy o dofinansowanie;
- d) jest niezbędny do realizacji projektu i został poniesiony w związku z jego realizacją;
- e) został dokonany w sposób oszczędny, według zasady dążenia do uzyskania założonych efektów przy jak najmniejszych wydatkach;
- f) został należycie udokumentowany.

4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych na potrzeby projektów unijnych

Regulacje unijne nie zawierają specyficznych przepisów w zakresie prowadzenia rachunkowości projektów. Wskazuje się jedynie na prowadzenie odrębnej ewidencji księgowej i zgodności tej ewidencji z przepisami krajowego prawa bilansowego. Przyjęte reguły powinny uwzględniać (Baran, Świderka, 2007, s. 11–24):

- a) ukazanie wszystkich rachunków bankowych i kredytów dla poszczególnych projektów;
- b) wyszczególnienie kont kosztów i przychodów projektu z dalszym ich podziałem w zależności od rodzaju wsparcia;
- c) ewidencję rozrachunków z wyszczególnieniem wykonawców, w tym również pracowników zatrudnionych przy realizacji projektu;
- d) wykazanie kont dla rozliczeń międzyokresowych;
- e) wyodrębnienie kont bilansowych i pozabilansowych, w tym także do ewidencji w euro i innych walutach obcych;
- f) uwzględnienie zasad ustalania i ewidencji różnic kursowych;
- g) stosowanie jednolitej numeracji dla potrzeb ewidencji księgowej;
- h) określenie wydatków kwalifikowanych i niekwalifikowanych w projekcie;
- i) ustalenie zasad dotyczących rozliczeń podatku VAT;
- j) ewidencję przychodów osiąganych w czasie realizacji projektu (etap realizacji, etap trwałości);
- k) ewidencję kosztów projektu na etapie zachowania jego trwałości.

Warto również przypomnieć kryteria prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych, co zawarto w tabeli 3.

Ujmowanie w rachunkowości projektów unijnych powinno być opisane w polityce rachunkowości jednostki. Szczególną uwagę należy zwrócić na następujące zagadnienia (Lech, Wszolek-Lech, 2012, s. 19):

- a) koszty projektu z podziałem na kwalifikowane i niekwalifikowane, bezpośrednie i pośrednie według zadań i kategorii wydatków uwzględnionych w umowie o dofinansowanie;
- b) przychody projektu związane z jego realizacją;
- c) środki pieniężne projektu zgromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym;
- d) rozrachunki dotyczące projektu;
- e) podatek VAT;
- f) środki trwałe, środki trwałe w budowie, wartości niematerialne i prawne;
- g) rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Tabela 3

Kryteria prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych, przetwarzania i przechowywania danych

Kryterium	Charakterystyka
Kompletność	Należy ująć wszystkie zdarzenia gospodarcze. Oznacza to również, że dane zdarzenie gospodarcze nie może być kilkakrotnie wprowadzone do ksiąg. Każde zdarzenie gospodarcze ujmuje się w zasadzie oddzielnie. Złożone, zbiorcze ujmowanie zdarzeń jest dopuszczalne, jeżeli jest możliwe dotarcie do pojedynczego zdarzenia. Kompletność wprowadzonych do ksiąg danych musi być zachowana podczas przetwarzania i przechowywania danych.
Prawdziwość	Dowody księgowe i księgi wiernie odzwierciedlają treść zdarzeń gospodarczych. Zdarzenia gospodarcze powinny być odzwierciedlone zgodnie z rzeczywistością i przepisami prawa.
Terminowość	Dotyczy zarówno zakwalifikowania zdarzeń gospodarczych do właściwych okresów, jak i bieżącego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Każde zdarzenie należy przyporządkować do tego okresu sprawozdawczego (roku obrotowego albo krótszego okresu sprawozdawczego), w którym ono nastąpiło. Zdarzenia gospodarcze powinny być bieżąco, to znaczy możliwie blisko daty ich powstania, wprowadzone do ksiąg. Jeżeli zachodzą znaczne odstępy czasu między datą powstania zdarzenia gospodarczego i jego wprowadzeniem do ksiąg, należy podjąć odpowiednie działania zapewniające kompletność. Obowiązek bieżącego prowadzenia ksiąg rachunkowych może być spełniony drogą wydruku księgowi lub dzięki przechowywaniu ksiąg w powiązaniu ze stałą gotowością do wydruku.
Uporządkowanie	Uporządkowany sposób prowadzenia księgowości musi zapewnić możliwość ujęcia zapisów księgowych zarówno w porządku chronologicznym (funkcja dziennika), jak i systematycznym (funkcja konta).
Sprawdzalność	Oznacza, że odpowiednio przygotowana osoba trzecia powinna móc w rozsądnym czasie stworzyć sobie obraz zdarzeń gospodarczych i sytuacji jednostki. Przebieg poszczególnych zdarzeń gospodarczych, jak też zastosowane rozwiązania w zakresie księgowania i zamknięcia ksiąg muszą się sprawdzić przez cały obowiązkowy okres przechowywania danych. Dotyczy to również dokumentacji niezbędnej do zrozumienia przyjętych w księgowości rozwiązań.
Niezmienność	Oznacza, że po wprowadzeniu do ksiąg zapis księgowy nie może być zmieniony w sposób, który uniemożliwia ustalenie jego pierwotnej treści. Późniejsze księgowania lub korekty powinny być dokonywane wyłącznie w taki sposób, aby pozwalały fachowej osobie trzeciej w rozsądnym czasie na ustalenie zarówno poprzedniej treści, jak i faktu, że dokonano zmian. W przypadku księgowi generowanych lub sterowanych za pomocą programów należy utrwalić zmiany, które są podstawą księgowi.

Źródło: opracowanie na podstawie Zasady prawidłowej... (2005), s. 31–32.

5. Audyt projektów

Wydaje się, że w każdej jednostce audyt zarządzania projektami finansowanymi ze środków pomocowych powinien obejmować następujące czynności (Nadolna, 2012, s. 404):

- a) ustalenie procedur audytu;

- b) ocenę procedur zarządzania i kontroli przez jednostkę;
- c) monitorowanie skuteczności przyjętych procedur i rozwiązań organizacyjnych oraz inicjatyw w zakresie wprowadzenia niezbędnych zmian i usprawnień.

Kontrola projektu³ powinna dotyczyć w szczególności następujących obszarów (Dylewski, Filipiak, Guranowski, Hołub-Iwan, 2009, s. 239):

- systemu zarządzania projektem,
- polityki rachunkowości,
- prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- dokumentacji i obiegu dokumentów,
- operacji finansowych.

Celem kontroli projektów unijnych jest sprawdzenie zgodności ich realizacji z zapisami umowy o dofinansowanie oraz przepisami prawa. W związku z tym kontroli podlegają:

- a) przepisy wewnętrzne jednostki, na przykład polityka rachunkowości, regulaminy wynagradzania, regulaminy premiowania;
- b) księgi rachunkowe, na przykład wydruki potwierdzające prowadzenie wyodrębnionej ewidencji projektu, księgi pomocnicze dotyczące rozrachunków z tytułu wynagrodzeń;
- c) dokumenty księgowo, na przykład faktury, dowody opłat bankowych, dowody OT, protokoły odbioru prac;
- d) stosowane procedury dotyczące wydatkowania środków projektowych, na przykład zamówienia publiczne, protokoły z negocjacji, dokumentacja ofertowa, umowy o dostawę, protokoły odbioru prac, dokumenty rozrachunkowe, dowody zapłaty.

Uwagi końcowe

Podsumowując przedstawione rozważania, należy stwierdzić, że rachunkowość, zarówno finansowa, jak i zarządcza, jest najważniejszym źródłem informacji o realizacji projektów operacyjnych. Tylko informacje pochodzące z systemu rachunkowości pozwalają na rzetelną ocenę projektów zgodnie z ich celami oraz umową o dofinansowanie, tak na etapie inwestycyjnym, jak i etapie zachowania trwałości projektu.

Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej zdarzeń związanych z realizacją projektu i wydatkowania środków pieniężnych jest podstawowym wymaganiami stawianym beneficjentom przez Unię Europejską. Jednostki wypłacające dotacje bardzo rygorystycznie sprawdzają przestrzeganie prawa unijnego i krajowego. W przypadku kontroli rozliczenia dotacji nawet najdrobniejsze nieprawidłowości mogą być przyczyną konieczności zwrotu całości lub części dotacji.

³ Najważniejszymi podmiotami uprawnionymi do przeprowadzenia kontroli są: Komisja Europejska (KE), Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Najwyższa Izba Kontroli (NIK), Regionalna Izba Obrachunkowa (RIO), Urząd Kontroli Skarbowej (UKS), Urząd Zamówień Publicznych (UZP), Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO), instytucja finansująca.

Należy podkreślić, że:

1. Bez prawidłowej dokumentacji księgowej oraz prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych nie jest możliwa realizacja i rozliczenie projektów unijnych.
2. Kierownicy projektów powinni być świadomi roli rachunkowości i jej wymagań.
3. Na etapie aplikowania o środki istotne znaczenie ma rachunkowość zarządcza, natomiast na etapie realizacji i rozliczenia projektu niezbędnym źródłem informacji jest rachunkowość finansowa.

Literatura

- Baran, M., Kłos, M. (2013). Metody zarządzania projektami unijnymi realizowanymi przez uczelnie wyższe. *Przedsiębiorczość i zarządzanie, XIV, 11*, 10–21.
- Baran, W., Świderka, M. (2007). Rachunkowość projektu współfinansowanego ze środków unijnych. W: W. Gabrusiewicz (red.), *Rachunkowość w teorii i praktyce* (s. 11–24). Poznań: Wyd. AE w Poznaniu.
- Dylewski, M., Filipiak, B., Guranowski, A., Hołub-Iwan, J. (2009). *Zarządzanie finansami projektu europejskiego*. Warszawa: C.H. Beck.
- Jaruga, A. (red.). (1991). *Współczesne problemy rachunkowości*. Warszawa: PWE.
- Karmańska, A., Gmytrasiewicz, M. (2004). *Rachunkowość finansowa*. Warszawa: Difin.
- Kiziukiewicz, T. (2003). Zastosowanie rachunkowości finansowej w zarządzaniu przedsiębiorstwem. W: T. Kiziukiewicz (red.), *Zarządcze aspekty rachunkowości* (s. 11–40). Warszawa: PWE.
- Lech, M., Wszolek-Lech, D. (2012). *Instrukcja końcowego rozliczenia projektów inwestycyjnych realizowanych w ramach funduszy europejskich*. Gdańsk: ODDK.
- Lewnadowska, A., Janas, M. (2009). *Fundusze europejskie na badania i rozwój*. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
- Majchrzak, I. (2011). Modyfikacja zakładanego planu kont na potrzeby kosztów projektów współfinansowanych ze środków unijnych. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 668, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, 41*, 199–209.
- Nadolna, B. (2012). Audyt projektów współfinansowanych ze środków zagranicznych. W: T. Kiziukiewicz (red.), *Zasady audytu wewnętrznego w sektorze finansów publicznych* (s. 390–426). Warszawa: Difin.
- Nowa Perspektywa UE 2014–2020 – nowe możliwości dofinansowania dla przedsiębiorstw i samorządów*. Pobrane: www.pi.gov.pl (4.01.2016).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.Urz. UE nr L 347/320).
- Sojak, S. (2002). *System rachunkowości*. W: S. Sojak, J. Stankiewicz (red.), *Podstawy rachunkowości* (s. 13–40). Toruń: TNOiK.
- Szycha, A. (1996). *Teoria rachunkowości Richarda Mattessicha w świetle podstawowych kierunków rozwoju nauki rachunkowości*. Warszawa: FRR w Polsce.
- Szycha, A. (2015). Przedmiot, cele i teorie nauki rachunkowości. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, 85*, 20–34.
- Śniezek, E. (2008). Powtarzalne operacyjne przepływy pieniężne jako element raportu biznesowego. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, 42 (98)*, 30–316.

Tarczydło, B. (2009). Udział w projekcie unijnym a zmiany w organizacji. W: J. Skalik (red.), *Zmiana warunkiem sukcesu. Rozwój i zmiany w małych i średnich* (s. 90–102). Wrocław: Wyd. UE we Wrocławiu.

Ustawa z 29.09.1994 o rachunkowości. Dz.U. 2013, poz. 330, z późn. zm.

Zasady prawidłowej księgowości wspomaganej informatyczną technologią. (2005). *Rachunkowość*, 7, 30–35.

THE ROLE OF ACCOUNTING IN EUROPEAN-UNION-FUNDED PROJECTS

Abstract: *Purpose* – the purpose of the article is to analyse the objective scope of accounting from the point of view of the realization of European-Union-funded (EU-funded) projects.

Design/methodology/approach – the following research methods were used in the study: source and document analysis, observation method, deductive and inductive reasoning.

Findings – the study stresses that accounting is the essential information system required for the proper realization of EU-funded projects.

Originality/value – the following hypothesis is stated in the article: each entity should adjust its accounting system to the informational requirements of EU-funded project.

Keywords: accounting, EU-funded projects

Cytowanie

Gos, W. (2016). Rola rachunkowości w realizacji projektów unijnych. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 2/1 (80), s. 31–40; www.wneiz.pl/firfu.